25ԻՆԳԻՄԷՆԻ Ն. 4637 1909 ՅՈՒՆՎԱՐ 28|10 ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ 19 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1327)(28 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 1324

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽՊԱՐ

30 ԲԱՐԱՆ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՕՆԷ ՏԻՊՕԳՐԱՖԱՐԸ

		Մէճիտիէի 6 ամիսը	
Խաբանպօլ իչին	Կրուշ	60	35
Փաշրա իչին	»	85	45
Մէհալիէի էճէնտիյէ իչին	Ֆրանկ	20	10

ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ վէ ՃՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ
ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՆԷՇՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իլանաք իչին այրընա բազարյրգ :

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلى تقسيم جاده‌سى نومرو ٦٥

30 ԲԱՐԱՆ

ՄՕՏԱԼՈՒՏ Է ՎՏԱՆԳԸ ԵԹԷ ԱՌԱՋԸ ՉԱՌՆՈՒԻ

Ա.

Ամէն անոնք որ յետադարձ ակնարկ մը կը նետեն Յուլիս 11է ի վեր Հասարակութեանս գործերուն վրայ և մանաւանդ անոնք որ քիչ մը ուսումնասիրած են մեր ուխտուն տարուան պատմութիւնը, չեն կրնար արգիլել ինքզինքին յստակ ու որոշ կերպով տեսնելէ այն անդունդն՝ ուր կը սուրանք գահավէժ՝ խորտակուելու և քայքայուելու ստոյգ մտադրութեամբ գոգցէս, եթէ այս ընթացքով շարունակելու ըլլանք։

Գուցէ լաւատեսներ պիտի հակառակին իմ գաղափարիս, քայց ես կը հաստատեմ զայն, և ահա թէ ինչո՞ւ։

Կարելի չէ երեւակայել մարմին մը, ընկերութիւն մը, առաւել ևս Հասարակութիւն մը, որ բարգաւաճելու և յառաջդիմելու հաւանականութիւն ունենայ, երբ չունի որոշ ուղեցոյց մը՝ Կանոնադրութիւն մը որ մեծամասնութեամբ ընդունուած ըլլայ և որ լուրջ և բանաւոր սկզբունքներու վրայ հաստատուի։ Գուցէ կաղն ի կաղ ընթանայ և օրն օրին կառավարուիլ հնար լինէր, եթէ երբէք Հասարակութեանս գործերուն գլուխը տեսնէինք վարչազէտ, խոհուն, անձնուէր և անշահախնդիր անձեր, որոնք ճգնէին Կանոնադրութեան պակասը լրացնել — կամ ըստ բաւականին մեղմացնել — իրենց փորձառութեամբ, անխոնջ աշխատութեամբ և ազգասիրութեամբն։

Այլ սակայն աւա՜ղ, Դիոգինեան լապտեր մը պէտք է գտնելու համար այնքան բարեմասնութիւններով օժտեալ բաւականաչափ անձեր, որոնք հաճէին իրենց ոյժերն Հասարակութեանս ի սպաս դնել։

Բայց դժբաղդաբար ինչ որ ստոյգ է՝ մեր Հասարակութեան շէնքին ամէն մասերուն հաւասարապէս անկերպարան և խախուտ ըլլալն է։

Որովհետեւ ոչ մէկ բան իր որոշ սահմաններն ու իրաւասութեան շրջանակն ունի, քանի որ երբէք ճշդուած չեն անոնք։ Կաթողիկոսական և Պատրիարքական իրաւասութիւններն ծանո՞թ են մէկու մը, ո՛չ։ Կաթողիկոսութեան և Պատրիարքութեան յարաբերութիւնները ճշդուած են թեմական Եպիսկոպոսներու հետ, ո՛չ։ Սիւնոդոսի, Կրօնական Ժողովի իրաւասութիւնները սահմանուած և գործադրուած են խղճի մտօք, ո՛չ։ Ինչ է Աթոռը, ինչ է անոր պարականութիւնները, ինչպէս կ'ըլլայ անոր մատակարարութիւնը, ո՞ւստի առած է իր դոյութեան իրաւունքը և ինչ պայմաններով, ոչ ոք գիտէ։ Ինչ են կրօնաւորներու դիրքն, իրաւունքներն ու պարականութիւնները Հասարակութեանս մէջ, հանդէպ կղերին և հանդէպ Կաթողիկոսութեան, անորոշ։ Ինչ են Ազգ. Ընդհ. և Վարչ. Ժողովներու, ինչպէս նաև Հոգաբարձութիւններու, Խնամակալութիւններու, Թաղականութիւններու, Ժողովրդապետութիւններու իրարու հանդէպ և Կաթողիկոսական-Պատրիարքական իշխանութեան հանդէպ պարտաւորութիւններն, իրաւասութիւններն ու յարաբերութիւնները ընոյթն ու պայմանները. քաոս։ Վերջապէս, ինչ որ ըսենք կեդրոնին համար, պէտք է նաեւ նոյնութեամբ իմանալ գաւառներու համար, որովհետեւ անոնք ալ նոյն ցաւէն կը տառապին, նոյն չարէն վարակուած՝ հիւծած և մաշած են և ուշ չէ այն տխուր ժամը ուր ուրեմն իրերու բնական և անխուսափելի բերմամբ խաւարքարտէ չլինուած մանկական դղեակներու պէս պիտի փլչին ամէնքն ալ, քանի որ Ազատութեան տատկաչունչ քամին արդէն վեց ամիս է որ սկսած է փչել և կարելի չէ որ այսպիսի անորոշ վիճակ մը կարենայ տակալ երկար ժամանակ անոր յարատեւն խստութեան։

Եւ սակայն դեռ ոչ մէկ քայլ առինք լուրջ բարեշրջութեան մը ճամբուն մէջ. ու ինչ որ փորձեցինք ընել մինչեւ հիմայ ըստ հին ընկալեալ չարադէպ սովորութիւններու՝ միշտ թերի, միշտ անբաւարար և երբէք բարեացակամ զգացումով չեղաւ։

Ազատութեան անմիջապէս յաջորդեց Ազգ. վարչութիւններու անկանոն կերպով անկումը։ Ընտրութիւններու ձեռնարկուեցաւ առանց յարգելու մեր հազար անգամ խնդն Կանոնադրութեան պայմանները։ Գաւառները նմանապէս սկսան, ի չգոյէ Ազգային օրինաւոր մարմիններու, իրենց Առաջնորդներէն հաշիւ պահանջելու եւ խօսքը մէջերնիս, կարծեմ ոչ մէկը կրցաւ ճակատը բաց հաշիւ տալ։ Ամէն տեղ անկանոնութիւն — չըսելու համար զեղծումներ — կը վխտան։

Հոս նորընտիր վարչութիւններ և ժողովներ — Ընդ. ժողովն ալ մէջն ըլլալով — կարող չեղան շօշափելի արդիւնաւորութիւն մը ձեռք բերել։ Ամէն գլուխ ձայն մը կը բարձրանայ, աշխարհական թէ կղեր, ժողովական թէ հոգեւոր իշխանութիւն ամենքն ալ բաներ մը կ'ըսեն կամ ըսել կ'ուզեն, բայց ոչ ոք բան մը կը հասկընայ և չկայ չորս հոգի որ իրարու համակարծիք գտնուին։ Աւելցուցէք այս ամենուն վրայ փոքրոգի և գձուձ հաշիւներ, մասնական գաղափարներ և փափաքներ, բողոքներ, անմիտ պահանջներ, անվերջանալի և անիմաստ վիճաբանութիւններ ու մանաւանդ առանց քսակին դըպչելու, (ո՜հ, այդ բնաւ չըլլար. դրամ տա՞լ, ինչ ամօթ խօսք), փայլուն և մեծամեծ ծրագիրներ։

Ու այս պայմաններու մէջ, երբ չկայ դրամ՝ չկայ բարեացակամութիւն, չկայ համերաշխութիւն, սէր և միութիւն, ու յուսալ և սպասել որ մենք պիտի բարեկարգո՞ւինք, պարզապէս յիմարութիւն է։ Եւ ցաւալին այն է որ գոնէ այս տխուր վիճակին մէջ ալ մեալու հաւանականութիւն չկայ, ըստ որում ո՛ւր որ յառաջդիմութիւն չկայ՝ ուրեմն յետադիմութիւնն յայտնի է, և յետադիմութիւնն ալ վերջ ի վերջոյ կը յանգի քայքայման, որուն ամենափայլուն ապացոյցն է հանգուցեալ Բռնապետութիւնը։

ԳՆՆԱԴԱՏ

Մեմուա.— Իչպու մէգալէնին տէվամընտա նէ տէնիլէճէկինի պիլմէյիզ. անճագ պիրինճի գրամը օ գաատար մէյեուսիյէթպախշ վէ գաթը իւմիտ իտէճէք պիր թարզտա եազըլմըշ տըր քի, հէր օգուեան, էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթընըն զէվալը եազըն օլտուղունը հիւքմ իթմէմէկսի գապիլ տէյիլ տիր։ Կէրչի պէեանաթը վագբանըն սահինլիկի, վէ ճէմաաթճա կիտիշիմիզին չայեանը թէէսսիւֆ հալի ինքեար օլունամազ։ Լաքին պունլար չարէսիզ, իւմիտսիզ չէյլեր տէյիլ տիր։ Սէքսէն սէնէլիք պիր պինա, զանն օլունտուղը կիպի բէք չարուգ երզըլամազ։ Թրապիզօն Մէրխասայը սապրգը մէրհում Մարմարեան Եպիսկոպոսը գավլինճէ, Գարատէնիզին օրթասընտա պուլընան իչի պօշ պալ գապաղը կիպի, սէֆինէի միլլէթ, տալկալար արասընտա նէ գատար չալգանտա, եինէ գօլայճա պաթմազ։ Շու գատար քի տէնիզ օրթասընտաքի գապագ կիպի տէ տահմա տալկալարըն թէհճիւմիէրինէ հէյտէֆ օլմագ վէ տահմա պաթմագ թէհլիքէսինտէ պուլընմազ, իշ տէյիլ տիր. եաշամագ տէյիլ տիր։ Իմտի, կէրէք էսկի Ռէժիմ զէմանընտա, կէրէք եէնի Ռէժիմ էնտասընտա միւքէրրէրէն եազտըրըմըզ վէճճէլ, պիզիմ չարէի սէլամէթիմիզ, մէտարը պագա վէ հայաթըմըզ՝ անճագ վէ անճագ, ումում բուհպան վէ ավամ թարաֆընտան գապուլ օլունմըշ, իճապ իտէն մէրքէզլէրճէ թասդիգ գըլընմըշ՝ անվալ վէ իճապաթը զէմանա մուվաֆիգ տախիլի պիր Նիզամնամէ թանզիմի վէ պունուն թէմամէն վէ հարֆիէն մէրի իւ իճրա օլմասը տըր։ Օ նիզամնամէյի թանզիմ իտէրսէք, հէր կէօնա գօրգու վէ թէհլիքէնին էօնիւ ալընմըշ օլուր։ Ճէմաաթճա պագամըզ, հաեաթըմըզ թէէմին իտիլիր։ Պաշգա աիւրլիւ սէլամէթ, իսլահաթ վէ թէրագգը գապիլ տէյիլ տիր։ Իմտի, մէյեուսիյէթպախշ սէօզլէր իլէ, քէնտիմիզէ եէյիս կէթիրէճէք, գաթը իւմիտ իտէճէք եէրտէ, էվվէլ պէ էվվէլ արամըզտա խալիսէթ վէ սամիմիյէթ հիսսիեաթընը թէէսսիս իտէլիմ. զէմանըն նէզաքէթ վէ էհէմմիյէթինի նազարը տիգգաթա ալարագ, անվալ վէ իհթիեաճաթա վէ քէնտիմիզին կէրէք բուհանի վէ կէրէք սիեասի մէվգի վէ վաղիյէթիմիզէ չէսպան տախիլի մունթազամ պիր նիզամնամէ եաբալըմ։ Քէնտիմիզ գապուլտէն սօնրա, իճապ իտէն մէրքէզլէրէ թասդիգ իթթիրէլիմ, վէ օ նիզամնամէյէ, կ-Բաթրիկիմիզէն պաշլաեարագ էն քիւչիւք ֆէրտիմիզէ գատար միւթի օլալըմ. եալընըզ օնու քէնտիմիզէ էս իւլ հարէքէթ, գանուն իթթիխազ իյէեէլիմ։ Իշթէ պու եօլտա հարէքէթլէ պագամըզճա նէ՛ գօրգու գալը, նէ՛ մուխաթարա։ Պիլաքիս իսլահ վէ թէրագգըմըզ թահթը թէէմինէ ալընը։

ԱԶԱՏ ՁԵՓԻՒՌՆԵՐ

Ա.

Հայը չունէր մի ասպարէզ,
Ո՛չ ապաւէն նորա կեանքին,
Ատելութեանց կոյտերու դէմ
Կը քօղարկէր վայելքներն սին։
Վատ բռնակալն նախկին ըէժիմ
Հայրենատեաց խաֆիէներ՝
Հայութեան այդ մեծ ոխերիմ
Դարձած էին վեհ հերոսներ։
Հայասատանի խորը ննջող
Ծերուկ մայրերն ու հանիներ՝
Վրրիժառու նախանձ ու ոխ
Ցաւէտ ներրանց սրտէն հոսէր։
Բուրաստանի ծաղկունք համակ՝
Տափաստաններն ու թոռ ու բոհ
Կուլ կուլ տային արեան կուտակ,
Հայ դիւցազանց քաջերու ոհ։
Վատոյժ բաղդին անդութ հարուած
Սերմանեց միշտ վատ թշնամանք,
Արի Հայեր յար պարտասած՝
Վա՜յ չի կրցին գտնել բերկրանք։
Երիտասարդք թէ պատանիք
Եւ գեղայծն կոյս աղջիկներ.
Պարմանիներ ո՜հ գեղեցիկ
Անզուգական կրէին իղձեր։
Լուսաւորիչ, Ներսէս, Վարդան,
Հայրենասէրք մեր վեհ ազգին,
Անոր սիրով միշտ վառուեցան
Ու զոհեցին իւրեանց հոգին։
Հայուն կեանքը, Հայուն հոգին
Պատեց յաւէտ մութ չամանդաղ,
Ղղճանքներով խօլ պատրանքին
Վայելք չառին անդորր խաղաղ։
Հայ եղբայրներ թեւատարած
Մելամաղձոտ մընացին յար,
Նոցա աղօթք, նոցա հայցուած
Հասան հասան յերկնից կամար։
Հայաստանի արեգն անփայլ
Լուսափողփող չէր արշալոյս,
Կապոյտ երկինքն էր միշտ մրոտ
Ասեղք բոյլերն չունէին լոյս։
Դարէ ի դար մեր ազգն դժբաղդ
Վատ բանութեան այն կեղեքիչ
Սոսկումն, սարսափն, հարուածոց լախտ
Կրրեց, զոփաց անամոքիչ։

ՊՕՂՈՍ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Տրապիզոն, 3 Փետր. 1909

ՄԷՃԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

ՄԻՒԶԱՔԷՐԱԹԸ

Ճումա իրթէսի կիւնիւ, Մէճլիս, սաաթ 8ի չարեէք կէչէ աչըլըպ, պապթ օգուանմըշ վէ պաղը թատիլաթլա գապուլ իտիլիտիքաէն սօնրա, մէճլիսէ կէլէն էվրագընն օգուանմասընա պաշլանմըշ տըր։ Էվվէլա Պագու Իսլամ գատընլարընն թարաֆընտան կէօնտէրիլէն թէպրիքնամէ գրաաթ իտիլմիշ տիր։ Պունտա Իսլամ գատընլարընն թալիմ ու թէրպիյէլէրինէ չալըշըլմասը Մէճլիսի մէպուսանտան թէմէնինի օլունմըշ տըր։ Սօնրա տախիլէ նազըրընն պէր թէզքիրէսի օգուանմըշ տըր քի, պունտա, միշարիէյի չէօյէ տէմիշ տիր. «Ցրտամ մէթրօպօլիտինէն քէնտի թեմինտէ տոպաշամագտան մէն իտիլմէսինէ տահիր իյզահաթ վէրմէք իւզրէ, ճումա իրթէսի կիւնիւ Մէճլիսէ կէլմէսի գարարլաշտըրըլմըշ իտի իսէ տէ, Բում բաթրիգխանէսինճէ Ատլիէ նէզարէթինէ միւրաճաաթ իտիլէրէք, պու մատտէնին մէվգրի միւզաքէրէյէ վազ օլունմամասը ըէճա օլունտըղը թահգրգ գըլընմըշ տըր։ Պէօյլէ պիր միւրաճաաթ իւզէրինէ նէզարէթ թարաֆընտան վէրիլէճէք իյզահաթ թէէխիր օլունամազ իսէ տէ, չայէտ Գօզմիտի էֆ. իսթիյզահընտան սարֆը նազար իտէր վէ մէպուսան աա պունու թասվիպ էյլէր իսէ, մէսէլէնին սիւքիւթլէ կէչմէսինի թէքլիֆ իտէրիմ. աքսի թագտիրտէ, բազար իրթէսի կիւնիւ իյզահաթ վէրմէք իչին մէճլիսէ կէլմէյէ հազըրըմ։»

Գօզմիտի էֆ.՝ պու պապտէ հիչ պիք թալէպի օլմատըղընը պէեան իթմէքլէ, պաշգա մէսէլէյէ կէչիլմիշ տիր։

ԿԱՎՔԱՅԻ ՎԱԳՎԱԿ ԺՈՂՈՎ

ԿԻ

ՅԱՎԱՍԱՆԵՆ ՓՈՎՍԵՍԵՄՈՎ ՎԱՂԻՑ

Եվրոպական Ժողովրդի Ազգային Ազատագրական Կոմիտեի — Ֆն Վաղիցի։

Ամերիկայի Հարավային Ամերիկայի Ազգային Ազատագրական Կոմիտեի — Ֆն Ամերիկայ

նէտէն պէրի Օսմանլըլար արասընտա հաղբգի պիր հիւբրիյէթ թէէսսիսի իչին պիզ էրմէնիլէր եւ զէրլէ ֆէտայի վէրիք։ Հիւբրիյէթին գայիմ օլմասը իչին պու եօլտա տախի պիւթիւն Օսմանլըլար իլէ պէրապէր ֆէտաի ճան իտէճէյիզ։»

Միւսամիլէյին սէօզլէրի չիտէթլէ ալգըշլանմըշ, վէ հօճալար իլէ բէք չօգ Թիւրքլէր քէնտիսինի թէպրիք իթմիշլէր տիր։ Անտան սօնրա արա արտա, Իրան անրարընտան «Բէրթէվը Ատալէթ» միւտիրի Նաճի պէյ՝ ֆարսի, «Բաթրիս»ին միւտիրի Քէշիշօղլը Բանաեօթ էֆ.՝ բուլճա, Հընչակեան ֆըրգասընտան Պ. Արամեանց՝ էրմէնիճէ, «Սէլամէթը սւմումիէ» գլխաւոր թարաֆընտան Շիւքրի պէյ, «Թէրճէմանը Հագրգաթ» թարաֆընտան Հիւսէյին Քեազիմ պէյ, «Հուգուգը Ումումիէ» միւտիրի տգթ. Սայիդ պէյ, «Էլ Ատլ» միւտիրի Սէֆա պէյ արաճա, վէ Տէրիսաատէթ մէպուսը Պետրոս էֆ. Հալաճեան՝ Թիւրքճէ նութգլար իրա իթմիշլէր տիր։ Հալաճեան էֆ.նին նութգընը միւթէագրպ, միթինկ հէյեթի թարաֆընտան թէրթիպ օլունան աթիտէքի գարարնամէ օգունմըշ տըր.

«Սուլթան Ամէտ մէյտանընտա իմթիմա իտէն միւթէլիֆ Օսմանը իւնսիրլէրինտէն 10,000 զատար զէվաթ, Շուրաի ասէվլէթ թարաֆընտան թէրթիպ օլունարագ, միւզաքէրէ իչին Մէճլիսի մէպուսանա թէվաի օլունան Մաթպուաթ Նիզամնամէսի, հէր ճիհէթէ հուգուգը էասիէյի Մէչրութիյէթէ մուղայիր օլաուղընտան, պէօյլէ միւսթէպիտանէ հաղբրլանմըշ պիր Նիզամնամէյի գաթիէն բէտտ, վէ Մէճլիսի մէպուսանտան գապուլ օլունմասընը բէճա իլլերլեր։»

Պատէոու քեաֆֆէյի էհալի, պիր ալայ թէշքիլ իտիպ, սանճագլար վէ մաթպուաթ վէքիլլէրինին բէհպէրլիկիլէ Մէճլիսի մէպուսան տաիրէսի գաբուլընա կիթմիշլէր տիր։

Մէճլիսի մէպուսան բէիսի Ամէտ Բիզա պէյ՝ Մօլլազատէ Բիֆաթ պէյի վէ տիկէր պազը զէվաթը նէզտինէ գապուլ իլէ, նիզամնամէ հագգընտա թէէմինաթը քեաֆիէ վէրմիշ տիր։ Պու թէէմինաթ, էհալիյէ չու սուրէթլէ թէպիլ վէ իլան օլընմըշ տըր.

«Վաթանսաչլար, չիմտի Մէճլիսի մէպուսան բէիսի Ամէտ Բիզա պէյ պիզի գապուլ իթտի։ Միթինկին դարարլարընը պիլտիրմիք։ Մաթպուաթ Նիզամնամէսի Մէճլիսի մէպուսանա կէլմիշ տիր։ Շիմտի՝ պուրատա տըր։ Հէնուզ մէվգբի թէճէսիւսէ գոնուլմամըշ տըր։ Ամէտ Բիզա պէյ տէտի քի, Մաթպուաթ՝ բուրը Մէչրութիյէթ տիր։ Ղազէթալար օլմաերնճա Մէճլիսի մէպուսան օլամազ։ Պէն քէնտի նամընա սէօյլէեորըմ քի, սէրպէսթիի մաթպուաթ թարաֆտարրյրմ։ Պիւթիւն բէֆիգլէրիմին նէ ֆիքիրտէ պուլընտըգլարընը պիլմէմ, ֆագաթ չօղու մաթպուաթըն հիմայէսի ֆիքրինտէ տիրլէր։ Ֆիքիրլէրինէ վագբի օլամասընը զէվաթըն իսէ, պու մէսէլէտէ պաշդաճա միւթալէալարը օլամազ զանն իտէրիմ։» Էմին օլալըմ վաթանտաշլար, Մաթպուաթ, քէմալը ճիտտիյէթ վէ հիւբրիյէթլէ վաթանըն սասատէթ վէ սկլամէթինէ չալըշճագ տըր։ Մագսէտիմիզի Մէճլիսի մէպուսանա, բէյիսի վասըթասըյլա արզ իթտիք։ Մասամքի ճէվապ վէ թէէմինաթ ալտրգ, արթըգ Պապը Ալիյէ կիթմէկէ լիւզում եօգ տըր, սաղըլալըմ։»

«Եայամըն Մէճլիսի մէպուսան, եաչամըն Հիւբրիյէթի մաթպուաթ։»

Պունը միւթէագրպ մէյտանտա թօքլանմըշ օլան զալէպէլիք քէմալը սիւքիւն վէ ինթիզամ իլէ սաղըլմըշ տըր։

** Վիլայէթլէրատ տախի պու եօլտա մինթինկլէր ատը իչին թէլէկրաֆլար չէքիլմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Գալաթա Բաբրիգխանէսի Դիւանընընն «Հասուքից եւ Ծախուց Խորհուրդ»ը.— Իշպու Խորհուրդ, իպթիտայի թէչէքիլինտէն պէրու 6 տէֆա իճթիմա իթմիշ, վէ պէր վէճճի աթի իճրան միւզաքէրաթ իյլէմիշ տիր։ 1. Հէյեթի ասպրգա հիսապլարընըն թէսլիմ վէ թէսէլլիմ մուամէլաթընը սուրէթը բէսամիտէ իճրասընա տաիր Վարչական Ժողովա պիր մէքթուպ եազըլմըշ, վէ ճէվապէն, մէզքիւր մէճլիս թարաֆընտան Ճամճեան վէ Մամճեան Պողոս էֆ.էր, հիսապաթը մէզքիւրէյի ուսուլը տաիրէսինտէ եէնի հէյեթէ թէսլիմ իթմիշլէր տիր։ 2. Միւէսսիսաթը միլլիյէ հէնուզ 1908 սէնէսինին հիսապլարընը պէրայը թէպդիգ կէօնտէրմիշ օլմասընգլարընտան, պու մուամէլէնին թէսրիրի Վարչականտան թալեպ իտիլմիշ տիր։ 3.— Միւէսսիսաթը միլլիյէնին հանկըլար օլտուղը Վարչականտան իսթիյզահ օլունմըշ վէ ճէվապէն ամիտէքի ճէտվէլ կէօնտէրիլմիշ տիր.

1. Բաթրիգխանէ Դիւանը։
2. Ցիսուս Փրկիչ Մայր եկեղեցիսի վէ վագֆ իտարէսի։
3. Ս. Յովհան Ոսկեբերան քիլիսէսի վէ մէքթէպի։
4. Ս. Յակոբ իտաթախանէսի վէ ֆուգարախանէսի։
5. Շիշլի գապրիսթանը։
6. Օրթաքէօյ քիլիսէսի վէ մէքթէպի։
7. Սամաթիա քիլիսէսի վէ մէքթէպի։
8. Համազգեաց մէքթէպի։
9. Պէօյիւքտէրէ գապրիսթանը։
10. Գատըքէօյ գապրիսթանը։

4.— Բաթրիգխանէ Դիւանընընն 1909 սէնէսինին պիւտճէսի թանզիմ վէ պէրայը թաստիգ պա բարօր. Վարչական Ժողովա թագտիմ իտիլմիշ տիր։ 5.—Միւէսսիսաթը միլլիէնին էշեայը մէնգուլէ վէ ղայրը մէնգուլէսի մուատտագ ճէտվէլինին Բաթրիգխանէ Դիւանընընա պուլունմասը լազըմ կէլիրքէն, անըն պուլունմասը՝ հէյեթին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմիշ օլմազլէ, մէզքիւր ճէտվէլ՝ Վարչականտան թալեպ իտիլմիշ տիր։

Խորհուրդ՝ մէզքիւր միւտտէթ զարֆընտա տիկէր պազը մատտէլէր իլէ տէ իշթիղալ իթմիշ տիր։

** Էօնիւմիզտէքի բազար իրթէսի կիճէսի Երեսփոխանական Ժողովմըզըն իճթիմա իտէճէկի մուգարրէր տիր։ Պու պապէ վարիտ օլան տավէթնամէյի վէ բուղնամէի միւզաքէրաթը տէրճ իտէրիզ։

Տէր,

Պատիւ ունիմ հրաւիրել զՁեզ յերեսփոխական Ժողով, որ պիտի գումարուի առաջիկայ Բ., 2/15 Փետր., գիշերուան ժամը 8ին (ը.Ե.), ի դահլիճն Կաթողիկոսարանի։

ԱՐԱՄ Ց. ԵՐԱՄԵԱՆ

Բերա, 28 Յունուար 1909

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Բացակայ անդամոց մասին կարգադրութիւն մ'ընել։
2. Երկու ամիս առաջ կազմուած Գաղթականաց Ցանձնաժողովոյն գործառնութեանց մասին տեղեկութիւն։
3. Ղալաթիոյ Ազգայնոց կողմանէ հասած հանրագիրը, ի մասին Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութեան։
4. Կանոնագրութեան Ցանձնաժողովոյ մասին խորհրդակցութիւն։

** Ակլանվէրտի վասիյէթիյլէ եաբըլաճագ օլան աբարթման խուսուսընա Ս. Յակոբ Հոգաբարձութիւնը իլէ Ս. Յ. Ոսկեբերան Թաղ. Խորհուրդը պէյնինտէ իթիլաֆ հասըլ օլմըշ, վէ Վարչական Ժողովըն պու իթիլաֆը թասդիգ իտէճէկի մէմուլ պուլընմըշ օլուպ, իշ՝ մէզքիւր վասիյէթէ միւթէվէլլի թայէին գըլընմըշ օլան Սինապեան Գրիգոր վէ Հիւրմիւզ Արտաշէս էֆ.լերին մուվաֆագաթընը իսթիհսալատ գալմըշ օլաբղը խապէր վէրիլիւեօր։—Հէր նէ իսէ, արթըգ պու իշէ պիր նէթիճէ վէրմէլի. չիմտիյէ գատար սաիր միլլէթլէրատ նիչէ աբարթմանլար եաբըլըր պիթէր իսի։ Պիւթիւն ալէմ պու աբարթիմանը ասլյոս, լազըրտըսը՝ ատէթա գապագ տատը վէրտի։ Հէր քէսէ կիւլիւնճ օլուեօրըզ։ Իսմի պիր գաչ ատֆա տըր Վարչական Ժողովա կէլմէյէն միւմանլէյհիմա էֆ.լերին, պու իշէ պիր նէթիճէի գաթիէ վէրմէք ֆիքրի իլէ կէլմէկլերի՝ բէք էլզէմ տիր։

** Ահրպպամրգասան Գրիգոր էֆ. Ոսկեան՝ Մէարիֆ նազարէթինտէ մէքեաթիպի խուսուսիյէ միւֆէթթիշի ումումիլիկինէ թայէին օլընմըշ, վէ մէմուրիյէթի մէզքիւրէյէ 15 կիւնտէն պէրու տէվամ իթմէքաէ օլտըղը մէմնունէն խապէր տալընմըշ տըր։— Գրիգոր էֆ. Ոսկեան՝ Մէարիֆ նէզարէթինին գատէմլի վէ միւգթէտիր մէմուրլարընտան օլուպ, խըտէմաթը սուտրգանէ վէ բէվիյէթմէնտանէսինտէն տօլայը պիտտէֆաթ նայրը վէ ամիրլէրինին վէ հիւքիւմէթին մաղնարը թագտիր վէ թալթիֆի օլմըշ տըր։ Պինապէրին Ոսկեան էֆ.յի, պու միւնասիպէթլէ թէպրիք վէ մէմուրիյէթինտէ մուվաֆագրյէթինի թէմէնի իյլերիկ։

** Ճումա իրթէսի կէճէսի Բերա Բալաս սալօնլարընտա Շահզատէ Մէճիտ էֆ. հազրէթլէրինին թահթը հիմայէսինտէ վէ հասըլաթը՝ Անատօլը գահթզէտէկեանը իլէ «Աղքատասէր» մէքթէպի մէնֆաաթընա օլմագ իւզրէ վէրիլէն պալօ, դայէթ բարլագ օլմըշ տըր։ Թէրթիպաթ գամիսօնը, պու պալօնըն հէր սուրէթլէ միւքէմմէլ վէ մունթազամ օլմասը իչին հէր պիր ֆէտաքեարլըղը վէ ղայրէթի տերիզ իթմէմիշ տիր։ Հազբրուն միեանընտա, ըէճալը հիւքիւմէթէն պազբլարը, պազը սէֆիրլէր իլէ սէֆարէթլէրէ մէնսուպ զէվաթ, վէ Պէյօղլը միւթէպէրանը կէօրիւմիւշ, վէ գատրն թուալէթլէրի իչինէ, զաեէթ ճալիպլէր պուլընմըշ տըր։ Պալօնըն համիսի օլան Շահզատէ Մէճիտ էֆ. հազրէթլէրինին թէշրիֆլէրինէ, օրքէսթրօ «Վաթան» մարշընը չալմըշ, սամիմի ալգըշլար վուգուս պուլմըշ վէ քէնտիլէրինէ թախսիս օլընան լօժա կիթտիքլէրինէ, Ինկիլիզ սէֆիրի իլէ մատամասը եանընա կէլէրէք, զիեարէթ իթմիշլէր տիր։ Տանսլար մունթազամէն իճրա գըլընմըշ վէ գօթիյօն՝ Տիկին Լ. Սէրվիչէն, Օր. Ց. Ազարեան վէ Օր. Սերոբեան իլէ Արամ պէյ Քէօչէօղլու, Սապրի վէ Դրպրըզլը Նազըմ պէյլէր մարիֆէթիյլէ սուրէթի ինթիզամքնարանէտ իճրա իտիլմիշ տիր։

Իշպու պալօ՝ թէրթիպաթճա միւքէմմէլիյէթի գատար, հասըլաթճատա պիր չօգ ֆուգարա վէ միւհթաճիրնի վէ մէարիֆ սուսամըշ օլանլարը սէվինտիրէճէք տէրէճէտ օլմըշ տըր։

** Ս. Գր. Լուսաւորիչ Ուսումնարանը սապրգ չակիրատանընատան օլուպ, Բարիզէ ֆէնոնի հուգուգը թահսիլ իթմիշ օլան Գրիգոր էֆ. Բուլճեան, պէրայը զիեարէթ չէհրիմիզէ կէլմիշ տիր։ — Միւսամիլէյհ, Բարիզ իսթինաֆ մահքէմէսինտէ էրմէնիճէ վէ Թիւրքճէ էվրագ միւթէխասսիսլիկինէ թայէին գըլընմըշ տըր։

** Մէզքիւր Ուսումնարան Խնամակալութիւնընընն հէյեթճէ իսթիֆա իթտիկի իշիտիմիշ տիր։

** Էրմէնի բաթրիկի Իզմիրլեան էֆ.՝ ճումա իրթէսի կինիւ Պապը Ալիյէ կիթմիշ, վէ սատրազամըն նամիզաճ օլմասընա մէպնի տախիլիէ նազըրը իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։ Բաթրիգ էֆ.՝ Անատօլյա կիտէճէք հէյեթը թէֆթիշիէնին պազը ազասը հագգընտա իթիրազաթտա պուլընմըշ իսէ տէ, նազըր բաչա՝ օլ պագտէ իրատէի սէնիէ սրտուր իթմիշ օլտըղընտան, թէպտիլի գապիլ օլամաեաճաղընը, անճագ եագընտա իլան օլընճագ օլան հէյեթէ վէրիլէճէք թալիմաթատան՝ էրմէնի միլլէթինին մէմնուն գալաճաղընը մէմուլ իթտիկինի պէեան իյլէմիշ տիր։

** Ս. Յակոբ Հոգաբարձութիւնը թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ տիր.

Ավգօգուտ թերթիդ միջոցաւ կը փութամք ծանուցանել թէ՝ Անկեւանոցիս 1908 տարւոյ հրատարակեալ Ելմտացուցին յարակից հանգանակութեան ցուցակին մէջ 60 զչ. վճարող մասվաճառ Ինճիճեան եղբարքը՝ սխալմամբ Ինճիճեան Յովսէփ տպուած է։

Բանկալթի, 25 Յնվ. 1909

ԹԻՒՐՔԻԱ ՎԷ ՌՈՒՍԻԱ

Բէթրէսպուրկ 7 փետր.— Մէհաֆիլի բէսմիէտ թէէմին իսլիտիկինէ կէօրէ, Ռուսիա՝ տէվլէթի Ալիէ թարաֆընտան վագը օլան գարշըլըգ թէքլիֆին սիեասի նօգթաի նազարընը քէմալը խալիսէթլէ գապուլ իթմիշ վէ թազմինաթը հարպիէսինին թասֆիէյի հիսապընա հազըր պուլընմըշ տըր։ Լաքին մէսէլէսինին մալիէճէ ճիհէթի ճիտտի պիր սուրէթտէ նազարը թէտգիգաէն կէչիրիլէճէք տիր։ Ռուսիա հիւքիւմէթի, սիեասի նօգթաի նազարընտան ուեուշտգտան սօնրա մալիէ ճիհէթինտէն տախի ուեուշաճաղընը մէմուլ իտիեօր։

** Ռուսիա խարիճիէ նազարը Մ. Իզվոլսքի թարաֆընտան թէպլիղ իտիլէն թէքլիֆէ գարշըլըգ Պապը Ալինին թանզիմ իյլէտիկի նօթա՝ Բէթրէսպուրկ Օսմ. սէֆիրի վասըթասըյլա բէսմէն Ռուսիա հիւքիւմէթինէ թէպլիղ օլընմըշ վէ պիր սուրէթի Տէրիսաատէթ Ռուսիա սէֆարէթինէ կէօնտէրիլմիշ տիր։ Պապը Ալինին հիսապընա կէօրէ, Ռուսիա թազմինաթը հարպիէսինին 74 թագսիթի պու կիւն 140 միլեոն ֆրանգ գատար պիր սէրմայէ թէչքիլ իթմէքտէ տիր։ Շէհրիմիզ մէհաֆիլի սիյասիյէսինտէ պու գարշըլըգ թէքլիֆին բէք մահիրանէ թանզիմ իտիլտիկի պէեան օլունուեօր իսէ տէ. Ռուսիանըն գապուլի, մէմուլ իտիլմէեօր։ Ռուսիանըն, պու 120 միլեոնը թէնզիլ իթտիքտէն սօնրա, միւթէպագը 59 թագսիթին ալ սէրմայէյէ թահսիլինի գապուլ իտէպիլէճէկի զանն օլունուեօր։

** Տիւնքի Մէճլիսի վիւքէլատա, սատրազամ բաչա, Ռուսիանըն թէքլիֆինէ զարշը հիւքիւմէթի Օսմանիէ թարաֆընտան իսլէն թէքլիֆին պաչա չըգաճաղը մէմուլ իտուկինի վէ պու պապտէ Բէթրէսպուրկ Օսմ. սէֆիրի Թիւրխան բաչա մարիֆէթիյլէ իճրատի մուխատպրաթ իտիլտիկինի պէեան իյլէմիշ տիր։

ԹԻՒՐՔԻԱ ՎԷ ԱՎՍԹՐԻԱ

Բրօթօգօլըն թարիխաթը միւղաքէրաթընա, նաֆիա նազըրըյլա Ավսթրիա սէֆիրի արասընտա տէվամ օլունմագտա տըր։ Պիր իլքի կիւնէ գատար իթիլաֆը գաթի ագտ օլունաճաղը թէէմին իտիլմէքտէ տիր։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ ՍԻԼԱՀԼԱՆԸԵՕՐ

Պուլկարիսթանըն հուտուտ իւզէրինէ ասքէր ճէմինէ տէվամ իթմէքտէ օլտուղը՝ էսամի խապէրլէրէն անլաշըլըեօր։ Ասքէրի Օսմանիէնին զայրէթ վէ նէզարէթինէ բաղմէն, Պուլկարլար Թիւրքիայա տայիմա Պուլկարիսթանատան, էալիճա վէ մուհիմմաթ նագլ, վէ Մաքէտոնիա քէօյլէրինէ թէվզի իթմէքտէ տիրլէր։ (Լա Թիւրքի)

ՏԱԼԻԼԻԷ

Տիւնքի Մէճլիսի վիւքէլատա, խախամպաշըրգ ինթիխապը հագգընտաքի չիքայէթլէրէ պինտէն, ինթիխապը վագբընը թէտգիգի Ատալիէ նէզարէթինէ իհալէ իտիլմիշ, վէ էրմէնի բաթրիկի Իզմիրլեան էֆ.նին էշմիածին Կաթողիկոսրընա թայէինի հագգընտա Խարճիէ նէզարէթինէն վէրիլէն թագրիր վէճնէ, մուամէլէի լազմէնին իյֆասընա գարար վէրիլմիշ տիր։ Սէնէի մալիէնին ալնէի չէմսիէյէ թահվիլի լիւզումընա տաիր օլան լահնա միւթալէա օլունմըշ, ֆագաթ հէնուզ պիր գարար վէրիլմէմիշ տիր։

—Տէտէ-աղաճատա պիր լիման, վէ թէքիրտաղը իլէ Մանասթը արասընտա պիր տէմիր եօլը ինշասը՝ էտիրնէ պէլէտիէ մէճլիսինճէ գարարլաշտըրըլմըշ տըր։

—Զօգատան պէրի Իզմիր վիլայէթինէ իճրատի չէգավէթ իթմէքտէ օլան մաճէմմ պիր էշգընա ֆըրգասընին, կէչէն հաֆթա զարֆընտա, սիլահարը վէ զասդ իթտիքլէրի էշեա իլէ էլէ կէչիրիլտիկի՝ Իզմիր վալիսինտէն Տախիլէ նէզարէթինէ կէլէն պիր թէլէկրաֆտա պիլտիրիլմիշ տիր։

—Օսմանլը բարլամէնթասընընը, եանի մէպուսլարընը, քեաթիպլէրին, ըսթէնօկրաֆիարընը, գավասլարընը վէ սուրէնին սէնէլիք մէսարիֆի ճէման 52,738 լիրաի Օսմանիէ պալիզ օլուպ, պու մէսարիֆ՝ կէլէճէք փետր. 28ինէ խիթամ պուլան 1324 սէնէսի պիւտճէսինէ կէչիրիլէճէք տիր։

—Կիրիտէ պուլունան Բուս ասքերինին Բէթիմօտան Գանտիայա կիթմէքտէ օլտուգլարը վէ էքսէրիսինին Օտէսայա կիթտիքլէրի, միւթէպագիսինին տէ պիր գաչ կիւնէ գատար ճէզիրէտէն մուֆարագաթը մուգարրէր օլտուղը՝ Կիրիտէն պա թէլէկրաֆ պիլտիրիլմիշ տիր։

—Ավսթրիա մալլէրի հագգընտաքի պօյգոթա հէնուզ խիթամ վէրիլմէմիշ տիր։ Սանտալճըլար, էլան Ավսթրիա մալլէրինի գարայա չըգարմամագտա իսրար իթմէքտէ տիրլէր։

—Եանիատա, Իսլամ էհալիսինին Խրիսթիանլար իւզէրինէ հիճում իտէրէք, իճրատի միւգաթէլէ օլունաճաղընա տաիր պիր չայեա չըգմըշ վէ Խրիսթիանլար տիւչարը տէհչէթ օլմուշ օլտուղընտան, հէր կէօնա մուխաթարայա մահէլլ վէրմէմէք վէ էհալինին գօրգուսընը տէֆ իթմէք իւզրէ, չէհրի մէզքիւրէ միգտարը քեաֆի ասքէր կէօնտէրիլմիշ տիր։

—Մաքէտոնիատա սօն կիւնլէրատ ֆիքրլէր եէնիտէն գապարմըշ օլտուղընտան, պունլարը թէսկին իթմէք իւզրէ, սապրգ Ռումելի վիլայէթլէրի միւֆէթթիշի ումումիսի օլմասը սայէսինտէ մահէլլի անվալի հագգընտա վուգուֆը թամամը պուլունան տախիլիլ նազըրը Հիւսէյին Հիլմի բաչանըն թէքրար օ ճանիպէ կէօնտէրիլէճէկի՝ պիր գաչ կիւնտէն պէրի բիվայէթ օլունուեօր։

—Նէճիպ Մէլհամէնին տիւրլիւ տիւրլիւ իչքէնճէլերինէ ուղրամըշ օլան 14 նէֆէր էրքէք վէ գատրն էրմէնիլերին չիքայէթլերի իւզէրինէ, միւսթանթիգ թարաֆընտան իճրա օլունան թահգրգաթ նէթիճէսինտէ, իշ միւտտաիի ումումիլիկէ իհալէ իտիլմիշ իտի։ Ճումա իրթէսի կիւնիւ միւտտաիի ումումիլիքճէ միւսթանթ-

թիկին գարարը թասիգ իսիլէրէք, էվ-բազը Հէյկէթի իթհամիէյէ կէօնտէրիմիշ օլտուզընտան, պիր գաչ կիւնէ գատար Նէճիպ Մէլհամէնին Մահքէմէի ճինայէթ-ատ մուհաքէմէսի իճրա իսիլէճէկի մու-գարրէր տիր։

—Ճումա իրթէսի կիւնիւ Նէճիպ Մէլ-համէնին սատրգ պիր խրրվաթը, մէրգու-մըն Եէնիքէօյատէքի հալբսընա, պէքճիլէ-բին մուխալիֆէթինէ բաղմէն կիրմիշ, պիր օտանըն գաբուսընը գբրմըշ, էվ պիր չօգ էվրագ իլէ սահր էշեայը ալըպ կիթմիշ տիր։

—Գաթրրճը օղլը խանընտա թիճարէթլէ մէշզուլ Վարդան էֆ. Յովհաննէսեանը հապս իլէ էգա վէ ճէֆա իթարէն պաշ քեսթիպի սապզ Թանին բաչա՝ բազար իրթէսի կիւնիւ Տէրիսատատէթ Իքինճի ճէ-զա մահքէմէսինատ մուհաքէմէ իսիլմէք իւզրէ ճէլպ իսիլմիշ իսկ ատ, բանանթաշլը-զընը պէհանէ իլէ մահքէմէյէ կէլմէմիշ, էվ միւմանիէյէին թէվգբիը՝ իրատէր սէնիէ իլէ օլարզընը խատատանամէսինատ պիլի-բէրէք, մէնր մահքէմէսինի թալէպ իթմիշ իսկ ատ, Վարդան էֆ. նին թէվգբիը էվ թանրիէսի՝ իրատ իլէ ատյիլ։ Թանին բաչանըն էմրի իլէ օլարզը՝ Պէչիքթաշ զա-պրթասընատ թանզիմ խիլէրէք, մուհա-քէմէնին իճրատը թալէպ օլունմըշ էվ Պէ-չիքթաշ գարազօլրնատ մէվճատ էվրագըն ճէլպինէ գարար վէրիլմիշ տիր։

—Շիմտիէ սէկին վարար իլէ լիմանը-մըզա կէլէն հօլճուլար, էկէր վարար՝ կիւ-նէչին պաթմասընատ 5 ատազզա սօնրա վարել օլմուշ իսկ, իրթէսի կիւնէ գատար վարարատ զալմայա մէճպուր իսիլէր։ Պու ատէճա վէրիլէն գարար մուճիպինճէ, կիւ-նէչին պաթմասընատ սօնրա, ատաֆ. սատթ 8է գատար լիմանա մուվասլէթ իսէն վարար հօլճուլարը, կէօմրիւքճէ էվ զապրթաճա թանզրգաթա լիւզատ կէօ-բիւլմէսիկի թազարրատ, զարայա չըզա-պիլէճէքլէր տիր։

—Բարիզ սէֆիրի սապզ Միւնիր բա-չա՝ քէնտի միւսաֆիրանամէսինի եազմըշ օլուպ, պունըն պիր սուրէթի Մէճլիսի մէպուսան բէյլիսինէ թազամ, էվ մաթպու նիւսխէլէրի մէպուսլարա թէվզի իսիլէճէք տիր։

—Մալիէ միւշավիրի Մ. Լօրան թա-բաֆընատան թանզիմ օլունան Մալիէ գա-նուն լահիսանը, եազընա Մէճլիսի մէպու-սանա թազամ գըլընաճագ տը։ Իչպու գանուն մուճիպինճէ, տէվլաթի բէսմիէ, ֆէլէճէք սէնէնին պիւտճէսինատ թայէին օ-լընաճագ պիւտճէլէրի խարիճինատ մէսարիֆ իսէմէեճէքլէր տիր։ Պունան իսիլմէք-տան հարէքէթ վուգուրինատ, տէվլաթի բէսմիէ նազըր էվ եա միւտիրլէրի մէսուլ օլաճագլար տը։ Իւչ այսա պիր թէկտիյէ օլունմագ իւզրէ թէսավիւլէ չըգարըլաճագ ենազինէ թանվիլաթը իլէ մաչլար մուն-թազամէն թէէտիյէ իսիլէճէք տիր։ Հա-վալէ ուսուլի լազվ օլունմըշ տը։

—Մէպուսլարըն դեկա. մաչը ճումա իրթէսի կիւնիւ, էվ ահանըն մաչլարը բազար կիւնիւ թէէտիյէ իսիլմիշ տիր։ Պու սէնէ, մէպուսլարըն մաչլարը, բէսիսին թախսիսաթը իլէ քահիպլէրին մաչլարը տա տախիլ օլարագ, 5,273,212 զչ. ա պա-յիզ սլմագատա տը։

—Շուրաի տէվլէթ, սէնէի մալիյէնին՝ սէնէի չէմսիյէ գայիմ օլմասընա, էվ 1324 սէնէսի փետրվարը 16նճը կիւնիւնիւն՝ 1288 սէնէյի չէմսիյէսի մարտընըն պիրինճի կիւ-նիւ օլարագ, գապուլինէ գարար վէրմիշ տիր։ Հալպուքի զէվալ սատթը (եանի տլաֆ. սատթը) չիմտիլիք գապուլ իթմէ-միշ տիր։

—Ինկիլիզ, Ֆրանսըզ էվ սաիր սէրմա-եէտարլար՝ Տէրիսատատէթտէ պիր էմնաք Պանգասը թէէսիսի իչին հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ իսթմիշլէր տիր։

—Նաֆիա նազրրը Նորատունկեան էֆ., ճումա իրթէսի կիւնիւ Սվսթրիա-Մաճար սէֆիրէթխանէսինէ կիտէրէք, բրօթօգոլատ Պապը Ալինին իթիրազարընա հէտէֆ օլան նօգթալար հագգընատ,—սէֆիրին խատթա օլմասընա մէպնի,—սէֆարէթ միւսթէշա-բըյա միւլագաթ իթմիշ տիր։

—Էքմէք մէսէլէսինի միւզաքէրէ իթ-մէք իւզրէ Շէհիր էմանէթինատ թէշքիլ օ-լունան գօմիսիօնատա վէրիլէն գարար մու-ճիպինճէ, պունատան սօնրա էքմէք իշին չաշնի թութուլմայաճագ էվ էհալինին ու-ճուզմա էքմէք թէատրիք իսէպիմէսի ի-չին, արբա էվ մրսբը ունունատան տա էք-մէք թապես իսիլէպիլէճէք տիր։ Էքմէք-ճիլէր, իսթէսիքլէրի աղբրլըդ էվ պէօ-յիւքլիւքատ էքմէք թապես իսէպիլէճէք-լէր տիր։ Շու գատար քի էքմէքճիլէր թարաֆընատան գուլլանըլան ունլարընը սը-հէթէ մուզիրի օլուպ օլմասընը անլա-մագ իշին, Շէհիր էմանէթի իճրատ թէք-թիշ էվ նէզարէթ իսէճէք տիր։ Պու գա-բարը հավի մազպաթա Պապը Ալիյ թաշ-տիմ իսիլմիշ տիր։

—Պիր միւրէթթիպ մէքթէպի աշմագ, ամէլէ եէվմիյէլէրինի պիր նիզամնամէյէ թապի պուլունաբրարագ, էլատէն չըգարը-լան իշիս էհէմմիյէթ էվ միգատարընա կէօ-րէ եէվմիյէլէր թայեին օլունմագ, էվ մաթ-պաճըլար իշին էհէմմ սաիր պազը թէա-պիրլէր իթթիխազ իթմէք մագսատյէյ չէհրիմիզատ թէշքիլ օլունան Մաթպաա-ճըլար ճէմիյէթի ազասը, բազար կիւնիւ, իքինճի տէֆա օլարագ Պէյօղլունատա Սօ-ֆիէթա Օբէրայա Իթալիանա սալօնընատա թարանմըշլար տը։ Բէյթի եվվէլլիկ՝ Մանմուա պէյ մաթպասը միւտիրի Հագ-գը պէյ էվ բէյթի սանիիլիկ՝ Մ. Կրէկուար Զէլիշ Ինթիխազ էվ մուվազդաթէն թան-զիմ գըլընան նիզամնամէնին թէպրիգիյէ իշթիրակ իսիլմիշ տիր։

—Մուսսալ վալիլիկինէ՝ Պիթլիս վալիսի Բէշիր բաչա, Պիթլիս վալիլիկինէ՝ Սէր-ֆիչէ միւթէսարրֆը Հիւսնի պէյ թայեին պույրուլմըշ տը։

—Մէարիֆ նազրրը էվքիլի Ապտիւր-բահման պէյ իսթիֆասընը էվրմիշ տիր։ Մէպուսանատան Մուսթաֆա Ասրմ էֆ.՝ Մէարիֆ նէզարէթինէ թայեին գըլընմըշ տը։

—Մէճլիսի վիւքէլանընը բազար կիւնէքի իճթիմաընատա, գրօմ մատէնի իսթանպուլ-նին արիրրրլմասը հագգընատա Շուրաի տէվլէթճէ գալէմ ալընան մազպաթա օ-գունմըշ էվ գապուլ օլունմըշ տը։ Պուլ-կար տապը, Արզընի, Կիւմիւշհանիքէօյ մա-ենէրլիրինին սուրէթը իրատէսի հագգընատա Օրման մատէն նէզարէթինին գալէմ ալ-տը գը թարիմանանամ, մի թալա խրլ-տիքատէն սոնրա Շուրաի տէվլէթէ իհտիյ գրլընմըշ տը։ Ասլիկ էվ Մէզահիպ նէ-զարէթինին Խանամգաշրլըգ ինթիխապընա տաիր օլան թագրիրինին՝ Զաթը Շահանէյէ տրզ իսիլմէսինէ էվ Տիվանը մուհասէպաթ գարարնամէսի մատաէլէրինատ պազրլարը-նընն թաարլի իշին մէղքիր գարարնամէ-նին Շուրաի տէվլէթճէ թէադիգինէ գա-բար վէրիլմիշ տիր։

—Տախիլիէ նազրրը Հիւսէյին Հիլմի բա-չա բահանարզ օլարգընատան, բազար կիւ-նիւ Մէճլիսի վիւքէլատա հազրը պուլու-նամամըշ տը։

—Բէնիչէնպէ կիւնիւ Մէճլիսի մէպու-սանատա ումումի իճթիմա վուգուս պուլմա-մըշ տը։ Մէպուսան՝ գօմիսիօնլարատա էվ չիւպէլէրատ իշթիզալ իթմիշլէր տիր։ Գա-նունը էսասիյի թատիլէ մէմուր գօմիսիօն՝ տթիսէքի գարարը վէրմիշ տիր. Մաթ-պուսթա տաիր օլան 12 նճի մատատէյ, «մաթպուսթ սէրպէսթ օլաճաղը կիպի, պունատան պէօյլէ սանսէօր գայարընա թա-պի թութուլմահաճաղը» գայարը տա իլավէ իսիլմիշ տիր։—Ճէմիյէթլէր էվ չիրքէթլէր թէէսիս էվ թէչքիլինէ տաիր պուլունան 13 իւնճիւ մատատ սէ միւնասիպ վէճէյէ թատիլ օլընմըշ տը։ Վիւքէլատ տէվլէ-թին նատպ ու թայեինինէ տաիր օլան մատ-տէլէր սէ, խայլի միւղաքէրթա սէպէպ օլմըշ տը։ — 27 նճի մատատ չու եօրատ թատիլ իսիլմիշ տիր. «Մէսնէքը Սատա-բէթ էվ Մէչելսէթը Իսլամիէ՝ թարաֆը Բաաիշահիտէն էմնիյէթ պույրուլան զաթ-լարա իհտալէ պուլրուլտըզը միսիլու, հէյ-ետթը վիւքելայը թէչքիլ մէմուր օլան սատրազամընն արզըյա, սաիր վիւքելանընն մէմուրիյէթլէրի տախի պա իրատէի Շա-հանէ իճրա օլունուր։» Պու մատատէյ չու-ֆըզրարընն տախի ատրճի միւնասիպ կէօ-րիւրմիշ տիր. «Սատրազամ պիր նէզա-բէթի տախի ատրէօնտէ իսէր» ։— 28 լինճի մատատ տախի, «Մէճլիսի վիւքելանընն միւհիմճը իսթիլան» եէրինէ՝ «միւհիմճը թասիգ գարարը լէտ էլ արզ իրատէի սէնիէ իլէ իճրա օլունուր» սուրէթինէ թէպտիլ իսիլմիշ տիր։— 31 լինճի մատատ-նին պազը ֆըգրարարը թասնիհ օլընարզը կիպի, «վիւքելատան հէր պիրի՝ նէզարէ-թինէ թէպլիւգ իսէն իտարէնին զիյրինի իմզա իլէ մէսուլիյէթի ատրէօնտէ իսէր» մատատէսի իլավէ օլրնմըշ տը։— 32 լինճի մատատյէ, վիւքելանընն, «մահքիւմիյէթի հալինատ ոֆվը ալիյ մազհարիյէթի՝ Մէճ-լիսի մէպուսանընն էքսէրիյէթլէ գարարը-նա միւթէվազրֆ տը» իպարէսի իլավէ իսիլմիշ տիր։— Տիկէր մատատլէր ատ միւ-զաքէրէ օլընարագ, քիմի թասիլ, քիմի ատնէն գապուլ օլընմըշ տը։— Մալիէ գօ-միսիօնը՝ իսթիգրաղ մազպաթասընն թան-զիմի իլէ մէշզուլ օլմըշ տը։ Պու գօ-միսիօն, ճումա կիւնիւ ատ իճթիմա իթմիշ տիր։ Լահինա էվ իսթիսատ գօմիսիօնլարը տա իճթիմա իթմիշլէր տիր։

—Հէյկէթը վիւքելատա թէպտատիւ-լաթ վուգուս պուլատաղը եէնիտէն չատ օլ-մը տը։ Իքինճի օրատ գօմանտանը նա-զըմ բաչանընն Հարպիէ նէզարէթինէ թայ-նին օլընատաղը սէօյլէնմէքտէ տիր։ Սատ-բազամ բաչանընն իսթիֆա իտէճէկի տախի սէօյլէնմէքտէ տիր։ Միւշարիլէյ, իսթի-հարրլըզը սէվգիպլէ իշտէն չէքիլմիկի հա-տ, եէրինէ տատրը տատրզ էվ Հէյկէթը տ-բան բէյնի Սաիա բաչանընն թայեին պույ-բուլատաղընը «Լ. Հէրատ» եազրեօր։

—Լարիսատա Սթամատիօս իսմինատ պիրի, մատամը Սատարէթէ չէքտիկի պիր թէլէկրաֆատ, Դարաքէօյ քէօբրիսսինին եէնիտէն ինդատը իշին 15,000 լիրա թէն-գիլատ իճրա իտէճէկինի պիլտիրմիշ տիր։

—Կէչէն կիւն Շահզատէ-պաշընատա Ու-ատ Սէլիմ էֆ.նին տիւքքանընընատա օթուբ-մատատա օլան Մէճլիսի ատան սէր միւսէվ-վիսի Սէյֆիատին պէյէ պիրի միւրաճաաթ իսէրէք, «եա 300 լիրա վէրիրսին, եա-խոտ սէնի էօլտիրիրիմ» տէմիշ տիր։ Շախսը մէճնուլ թուսթաուրուլմըշ էվ Զապ-թիէ նէզարէթինէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

—Դաղէթալարին հէման հէր նիւսխէ-սինատ, Իսթանպոլ, Գալաթա էվ Պէյօղլը ճիհէթլէրինատ իրրսրզրդ վագզալարը էք-սիք տէյիլ իսկ ատ, Զապթիէ նէզարէթին-ճէ պու հալէ դարչը էվ մէմլէքէթին էմ-նիյէթինի թէէմին իսէճէք աէրէճէատ թէ-տապիրի չէտատ էվ լազըմ՝ հէնուզ իթ-թիհազ իսիլմէմէքտէ տիր։

—Իքի էրմէնի մուհաճիրի, Յակոբ էվ Մանուկ, ճումա իրթէսի կիւնիւ էրմէնի բանթրիգխանէսինատ գավկա իսիլ, Յակոբ՝ Մանուկը պըչագ իլէ մուհրիք սուրէթատ ճէրհ իթմիշ տիր։ Ճարիհ թուսթաուրմըշ տը։

—Իսթանպոլլու պազը թարաֆարընատա, խրրսրզլար, հէր քէսին կէճէլէրի սօգազա չըգարգլարընատա, եէլտէրինէ 70 զչ. ալ-մատընա, աքսի թագարրատ էօյլէլէրին պրուշղարընը քէսէճէքլէրինէ տաիր տիվար-լարա եաֆթայար եաբըշարմըշլար տը։

—Բազար ագշամը պիր զաղէթա միւ-վէզզիի, զաղէթա սատրշընատան հասրլ օլան 10 զչ. իլէ էվինէ կիտէրքէն, Թօքհանէատ էօնիւնէ իքի քիչի չըգարագ, բէվօվէր իլէ պիթթէհտատա, ճէպինատէն բարատընը ալմըշլար տը։

—Կէճէ խրրսրզլարընատան 4 քիչի, կէ-չէն կէճէ Սայա Սօֆիա ճէվարընատա թու-թուլմըշլար տը։ Իքի բէֆիկլէրի ֆիրար իթմիշլէր տիր։

—Ճումա իրթէսի կէճէսի, Թարլապա-չընատա պիր սէրհոշը պիր գաչ խրրսրզ սօյմուշլար. սէրհոշ, սօյուլարգատան սօն-բա, ագլը պաշընա կէլմիշ օլմալը տը քի, էէարնանէքի բէվօվէրի պիր գաչ քէրրէ սթէչլէմիշ։ Պիչարէնին սօյրլարընը զէ-ման մէյատատա չրգմատան պէքճի վէ բօյիս մէմուրլարը, օլ վագրթի մէյատատա չրգ-մըշլար վէ էլինտէքի բէվօվէրի պարգ-տան սօնրա, քէնտիսինի տէ վարա տէօյէ մէրքէզէ կէօթիրմիշլէր տիր։ Տաղրուբը նէ կիւզել մուամէլէ. հէմ սօյուլմալը, հէմ տաեագ եէմէլի։

—Տէօրտիւնճիւ տաիրէի պէլէտիէ միւ-տիրի սապզգը Մուսթաֆա պէյին Նիշան-թաշընատաքի խանէսինէ խրրսրզլար կիրէ-բէք, գացայը գբրմըշլար էվ 3000 լիրա գբյմէթինատ միւճէվհէրթի էվ թանվիլաթի չալմըշլար տը։ Մուսթաֆա պէյ Ատատա իդամէթ իթմէքտէ օլուպ, խանէատ եալ-նըզ Ապտուլլահ նամպէքճի պուլունմագատա իմիշ։ Պէքճի, չիւպէնի իւզերինէ սէրատթ իսիլմիշ տիր։

—Ճումա իրթէսի կէճէսի Թէբէ-պաշը-տա Գոֆէ տր Ֆրանսատա օթուրան միւշ-թերիլէրատէն Բուս վաբօրլարը աճէնթէքա-նէսինատ մէմուր Սթանգօ իլէ Եուսնանը Ալէգօ պէյինատ միւնազատ զուհուր ի-սէրէք, Սթանգօ՝ Ալէգօյը բէվօվէր իլէ ճէրհ իթմիշ տիր։ Զբգան գուրբունարա-տան պիրի Ալէգօնընն սօլ գաբրընատան կի-բիպ արգատընատան չբգմըշ տը։ Ճարիհ զապրթաճա սէրատթ էվ մէճրուհ խաա-թատանէսինէ նազլ սլրնմըշ տը։

—Պարատատան Սիմոն Ղարիպեան իմզա-սըզլա մագամը Սատարէթէ չէքիլէն պիր թէէկիրաֆնամէտ, պիր զէմանատան պէ-բու էշզայանընն չէհրէ հուճումիսէրէք եաղ-մաեա վէր էքտէ օլարգլարը, էվ սախիրէն սահիպի իմզանընն տա խանէսինէ հիւճում-լէ, բէտէրի Մկրտիչի էվ պիր հօլճըյը գաթլ էվ բէք չօգ էշիասը ճէրհ իթմիքլէրի էվ Լվինի եաղմաեա վէրտիքլէրի իշար օլընմըշ տը։

—Տէրինճէտ չըգան ճումա կիւնիւ պիր ճինպեէթ իճրա օլունմըշ տը։ Փանտարմա չավուշը Բօմագ Բէհրիվան՝ պիր ֆրուտա կիտէրէք, էքմէք իսթէմիշ. ֆրուտնը Ֆօթի՝ խամուր էլան հօղրուլմամըշ օլատուրընատան, էքմէքլէրին ֆրուտա վէրիլմէսի կէճիքճէ-կինի սէօյլէմէսի իւզերինէ, Փանտարմա հիտատէթլէնմիշ, էվ Մարթին թիւֆէնկինի Ֆօթինին գարընընա վէ գօլընա իքի տէֆա սթէչլէմէքլէ, պիչարէլի իւմրատպէ հալատ եարալամըշ տը։ Զաթէն սապզգալը էվ սէ-նէլէրճէ հապս ճէզասընա մահքիմ օլմըշ օլան ճարիհ սէրատթ խիլէրէք, իզմիտ էվ մէճրուհ տախի Թագսիմատ Ֆրանսըզ խաաթատանէսինէ նազլ իսիլմիշլէր տիր։

—Սուլթան Մէճիտին ալթընճը գա-բընը ճումա իրթէսի կիւնիւ վէֆատ իթ-միշ տիր։

—Սիվաս հիվարընատա չիտատէթի գբշ իճրատ հիւքմ իթմէքտէ օլուպ, թէրմէթ-բօ սրֆրրատան 25 սէրէճէ աշազրեա էն-միշ տիր։

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

27 Յունվար 1909

	Ղչ.	Բր.
Թէվֆիա խիլմիշ էսհ. ուս.	103	32
Բանկի չըմէնտաքէրի Ֆր.	177	
Օսմ. Սիկրթ. չիրքէթի Լ. Օ.	4	15
Տէրիս. Թրամվայ գաբ.	6	00
» » Թանվ Ֆր.	490	
Բէյժի	16	
Տէրիսատատէթ Բրիթիշ	4	26
Տէրգօղ	314	
Անատօլը չըմէնտաֆէրի գաբ.	14	65
» » Թահ.	510	
Քրէսթ Ֆօնսիէ Էմիրսիէն Ա.	288	
» » » Բ.	253	

ԱՐԳԵՂԷՐԻՆ ԳԻՆԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 զչ.տան	Ղչ.	Բր.
Պէկաղ մէճիտիյէ ֆարգը	108	3
Մէթալիք	101	
Բօլ	90	
Ֆրանսըզ ալթունը	87	17
Ինկիլիզ լիրասը	109	35
Դրամից	50	
Բուպլի քեազրա	8	70

Սահիպը իսքիեազ վէ մէսուլը ղազէթա
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ԻՏԱՐԷԽԱՆԷ
Պէյօղլունատա, Թագսիմ ճասսէսիսնէ Ն. 65